

TISZTA FEJJEL

Bocs

A bulvármédia mellett a komoly híradásokban is megemlékeztek az aggteleki medvékről. Tényleg szennéző az, hogy egy anyamedve egy szem bocsával átcamog a magyar-szlovák határon, tesz egy kört, majd vélhetően visszamegy a számára életőbb, biztonságosabb Kárpátok előhegyei közé?

Az.

Fontos hír. Azt mutatja, hogy a felparcellázott, kibetonzott, lakóparkokkal dúított országunkban még találni olyan szegleteket, ahol az állatvilág otthonosan érzi magát. Ha átmenetileg is, de újra volt medvének, sőt állítólag farkas is előfordul időnként hazánkban.

Járjuk óvatosan az erdőket, tanácsolják az aggteleki, mint hátha medve ment vissza a megse. Hát-ha még mindig az aggteleki dombok között kószál, lakmározik, pihen, szunyókd. Ne adj isten, a málnás mellett elkap egy bárányt vagy felfal néhány csirkét. Ez is a lehetőségek között van, a magyar hatóságok mégsem mozgósították a honvédséget, a NATO-t az állat kilövésére, megnyűzására, felengedezésére. Csúpn a felösségteljes viselkedésre intettek.

Nem az tettek, mint a németek és az osztrákok, akik egy kőborló, kisebb állatokat felfaló medvét napokon át tartó üldözés után egyszerűen lepujantottak.

A medvékért legalább európai módon tudjuk kezelni.

Ötvös Zoltán

A menhelyi ebek esete a jogállammal

Bizonytalanná vált az egyik legsikeresebb hazai állatmentő szervezet jövője, miután egy minapi bírósági döntés elvett tőlük 15 millió forintnyi, nekik szánt adófelajánlást. A jogi tanulságokban sem szűkölködő eset az állatvédők anyagi kiszolgáltatottságára is rávilágít.

Hargitai Miklós

Felgyorsultak az állat-örökbefogadások a Lenec Kutyamentő Egyesületnél: az elmúlt másfél hétben mintegy 10 kutya került új gazdához a szervezettől. A látószög örvendetes fordulat kiváló oka egy váratlan bírósági döntés volt – amint nyilvánosságra került, hogy a szervezettel pénzügyi válságghelyzet van, a megszokottnál többen jelentkeztek az interneten a lenec.hu címen is megtekinthető kutyákért.

Tenner Anna ügyvezető szerint azóta adományból is valamivel többet kapnak a megszokottnál, a jövőjük azonban így is bizonytalan. – Anyagilag a nullán állunk, főleg ismerősök és korábbi örökbefogadók támogatásából élünk – jegyezte meg az egyesület ügyeit társadalmi munkában intéző aktivista (a Lenecnek nincsenek főállású munkatársai, azaz itt senki sem a kutyából él). A szervezet jelenleg 50 kutyáról gondoskodik, közülük 30 állat olyan helyen él, ahol fizetni kell a „rezsijüket”, a fenntartás napi 18 ezer forintba kerül. De ennyiből csak a minimális szintű működés oldható meg;

Az adódöntés nagyobb publicitást, némileg több pénzt hozott, ám ez még kevés a Lenec kutyáinak. Fotó: Kurucz Árpád

új kutyákat egyelőre nem tudnak fogadni.

Tavaly 15 millió forintnyi egyszázalékos adófelajánlást címeztek az egyesületnek az adózók – ha ez a pénz a számlájukra került volna, az nagyobbbrést fedezte volna az ideai költségeket. Csakhogy a jog közbeszólt. A pénzt ugyanis az APEH nem utalta át a számlukra, arra hivatkozva, hogy nem felelnek meg a jogszabályi feltételeknek. A törvény szerint csak az a szervezet kaphat az egy százalékból, amelyet az adófelajánlás éve előtt legalább két esztendővel nyilvántartásba vettek. A Lenecnek ez 2004 decemberében megtörtént, ám a döntés 2005. január 3-án emelkedett jogerőre, így három nap híján mégsem volt meg a feltételként megszabott két esztendő, és erre hivatkozva az APEH visszatartotta a pénzt. Az egyesület jogorvoslatot keresett, és a bíróság első fo-

kon nekik adott igazat, ám az ügy az adóhatóság fellebbezése után az ítéletábla elé került, és ott az APEH-nek adtak igazat, mondván: a nyilvántartásba vételi időpontjának valójában nem az a nap számít, amikor a bíróság az egyesületet nyilvántartásba vette, hanem az a dátum, amikor a végzés jogerőre emelkedett.

A vonatkozó jogszabály nem egyértelmű megfogalmazása már korábban is eredményezett hasonló jogvitákat, világs bírósági joggyakorlat azonban nem alakult ki. Idén év elején aztán megszületett az a jogi norma, ami rendezte a dilemmát – csakohogy ez aligha vonatkozhat egy olyan ügyre, amelyben az érdemi mozzanatok 2004-ben, 2005-ben és 2007-ben történtek (emiatt a Lenec a Legfelsőbb Bírósághoz fordult).

– Az ügy legfőbb tanulsága számunkra az, hogy a jelenlegi

rendszerben túlságosan sok akadály választja el a civil szervezeteket az adófelajánlásoktól – hangsúlyozza Tenner Anna. – Nincs pénzük és energiájuk a promócióra, az adózókna pedig nincs rá lehetőségük, hogy ha a meglehetősen bürokratikus, túladminisztrált felajánlási folyamatba valamilyen hiba csúszik, korrigálhassák a problémát. Így például a nekünk címzett 15 millió forint is „elvévész” a civilek számára, sem a jogalkotó, sem a költségvetés nem gondoskodik róla, hogy ez a pénz az adózók akaratának megfelelő célra fordítható.

A gond egyébként korántsem csak a Lenecnél jelentkezik: a MÜOSZ állatvédő szakosztályának információi szerint az összes nagyobb hazai állatotthon finanszírozási problémákkal küzd – emiatt pedig egyre több az elaltatott, illetve az utcán kóborló kutya.

ZÖLDHÍREK

● **Előbb szexel az ördög.** A fajpusztulással fenyegető fofarék elharapódzása óta fiatalabb korban szaporodnak a tasmán ördögök. A fertőző rákbetegségben szenvedő állatok nem látnak, nem tudnak enni, és végül éhen pusztulnak. A legtöbb beteg állat 2-3 éves korban pusztul el. Amióta a betegség elkezdte tizedelni a fajt, tizenhatszorosára nőtt az ennél fiatalabb korban kőlykező nőstények aránya. (MTI)

● **Pazarló stand-by.** Az EU tagállamaiban több mint 3,7 milliárd olyan készülék van használatban, amely készenléti állapotban áramot fogyaszt. Ez a fogyasztás 20 millió tonna széndioxid-kibocsátást okoz, ami 7 milliárd euró energia-költséget jelent. Az Európai Bizottság a napokban döntött: a piacra helyezett készülékek készenléti energiefelhasználását 0,5-1 wattra kívánják csökkenteni 2013-ig, amivel nagyjából a harmadára mérsékelhető a fogyasztás. (MTI)

● **Harc a védett erdőért.** Az Országos Erdészeti Egyesület szerint hamis indokok alapján kívánják az erdőgazdaságok helyett a nemzeti parkokna adni a területükön lévő védett erdők kezelési jogát. Ezt a tervet a környezetvédelmi miniszter és a zöldombudsman találkozáson vették fel, hogy elejét vegyék a tarvágasoknak. Az egyesület szerint erre jelenleg is csak a zöldhatóság engedélye alapján van lehetőség. (Greenfo)

Ifjúság a környezetért

Az emberi környezet közös védelmével, az erre irányuló módszerek együttes tanulmányozásával is épülhetnek hídak különböző nemzetek fiataljai között. Ezt segíti elő a Német Környezetvédelmi Alapítvány (DBU) támogatásával folyó hároméves projekt, amely felett Solyom László köztársasági elnök is védnökséget vállalt. A mellékelt írásokat a győri Révai Miklós Gimnázium diákjai készítették, akik partneriskolájuk, a műnsterschwarzach Evangélim Gimnázium csoportjával egy német apátságban tanulmányozták az energia környezetbarát előállításának módozatait.

„Öko-barátok” a kolostorból

Mottó: „Ha egy évre tervezel, ültess virágot; ha egy emberöltőre, ültess fát; ha pedig századokra előre: óv a természetet!

„Gyermekkoromban még nem kellett arra gondolnom, hogy védjük a természetet, mert magától értetődő volt, hogy együtt élünk vele” – hallottuk Fidel atyától. Az apátság korábbi első embere a 2001-es jubileum alkalmából – a kolostor 1901-es újjáépítésére emlékezve – a bencés szellemiséghez híven tervezte el ennek

megünneplését. Emlékműállítás helyett nagyobb szabású, a jövőre is kiható ötletet vetett fel: az azóta már megvalósult öko-kolostor. Ennek legfontosabb eleme az apátság széndioxid-kibocsátásának csökkentése, majd megszüntetése.

A szomszédságban működő iskola diákjait környezet tudatos életmódra nevelik: számukra már természetes a szelektív hulladékgyűjtés és az ivóvízzel való takarékoskodás is. A szerzetesek, a tanárok és a falu (Schwarzach am Main) ve-

zetői egyaránt bekapcsolódtak a korszerű projektbe. A számtalan segítő és támogató mellett akadtak kritikusok is, akik észrevételeikkel rámutattak az esetleges felmerülő problémákra, segítve azok megoldását.

Mára elérték céljukat: előállítják az egész apátság számára elegendő villamos energiát, a felesleget pedig visszajuttatják az ország hálózatába, így törlesztik három és fél millió eurós adósságukat.

Böröcz Anna-Mészáros Réka

Amerről a szél fúj...

A műnsterschwarzachi szerzetesek valóban a környezetükért teszik, amit csak lehet. Szándékuk a szén-, kőolaj- és földgázüzemelés hagyományos, továbbá a nukleáris erőművek megszüntetése. Munkájukba igyekeznek bevonni az ifjabb generációkat, és őket is környezet tudatos életmódra nevelni. Pályázatok formájában adnak lehetőséget arra, hogy a gyerekek különböző alternatív energiaforrások felhasználását dolgozzák ki. Ennek részét képezi a projektről készülő prezentáció, illetve a megtervezett technológia modellézése.

Az idei év nyertese egy speciális szolárelem, mely „napraforgó” módjára követi a fényt. A munkák közt szerepel továbbá az amerikai mintára, gyenge szélben is működő szélkerék, valamint gát vagy zilip nélkül is funkcionáló vízerőmű. Rádásul mindez újrahasznosítható anyagokból valósul meg.

A bencések modern és egy-

A kolostor „kihelyezett” erőműparkja Booringhauser Moorban

szzerű megoldást találtak korunk egyik globális problémájára: a fejlett világ energiaellátásának biztosítására. Ez pedig nem más, mint szélenergia telepítése. Mivel a környéken nem fúj egyenletesen a szél, kénytelenek voltak az erőműparkot „kihelyezni”. Északnyugat-Németországban, Booringhauser Moorban kialakítani. Az itt működő szélkerekek 60 ezer háztartás számára biztosítat-

nak áramot. A közeli kisváros, Damme lakosságát és iparát is ők látják el elektromos energiával. A 2002 májusában felavatott erőművek – a környék áramszükségletének kielégítése mellett – a természetet is kímélik. Ez évente tíz tonna szennyezőanyag (nitrogén, kén- és széndioxid), illetve atomszemét keletkezésének megállítását jelenti.

Ambrózy Nóra-Magyar Gerda

Másnak is jut az energiából

Egy kolostorban természetes az új napelemek megszentelése. Az apátság gazdasági épületeire már 2001-ben felszerelték az első napkollektorokat. Ezek közvetlenül alakítják át hőt, illetve elektromos árammá a napenergiát. Németországban kiemelten támogatják a napelemek felszerelését, manapság már a legmodernebb napelemekkel dolgoznak. A kolostor természetből forrásai több energiát képesek előállítani, mint amennyit az apátság felhasznál. (Tóth Mátyás)

Fotók forrása: www.abtei-muensterschwarzach.de

Szagos, ám hasznos

A megújuló energiaforrások egyik formáját használják ki a biogáz termelésével. A cél a széndioxid-kibocsátás 10 éven belül nullára redukálása volt, ami az eddigi 7 év alatt 95 százalékos sikerült is. Ennek egyik legfontosabb eleme a 2006-ban elkészült biogáztermelő létesítmény.

A munkát felügyelő Edmar testvér foglalta össze a folyamat lényegét. A biogáz alapanyagait (pl. silót) először egy nagy tartályba helyezik, ahol a baktériumok segítségével 35-45 °C-on megkezdődő erjedés kb. 25-30 napig tart. A folyamat végén metángáz keletkezik, amellyel hűt és elektromos áramot állítanak elő. Így tavaly 1,3 millió kilowattóra áramot termeltek, eközben 130 ezer liter fűtőanyagot takarítottak meg, a széndioxid-kibocsátás pedig 1200 tonnával csökkentett, a biogáz szűrőberendezéssel közömbösítették.

Ács-Kurucz Gábor-Horváth Dóra

Takarékos nyomtatás

A műnsterschwarzachi apátság saját mézárseket, tejet, tejterméket, pékséget működtet, de a bencés szerzetesek – akik mindig szívügyüknek tekintették a szellemi fejlődést (haza példét a pannonhalmi könyvtár) – nyomdát is alapítottak. Ez a létesítményük fogyasztja ugyan a legtöbb elektromos energiát az apátság területén (kb. 200 család átlagát évente), mégsem okoz gondot a fenntartása, hiszen szükségleteiket alternatív bencés forrásból fedezik. Így lehetővé válik, hogy kiadásaink csak 1,5 százalékat fordítsák erre a célra, míg a bencékre 30 százalékot.

Dallos Aliz-Jankovits Délia